

WAAR FRIEDRICH NIETZSCHE WANDELDE

[Röcken - Naumburg - Schulpforta -
Weimar - Tautenburg - Leipzig]

7-daagse busreis

30 mei t/m 5 juni 2023

35
jaar

DE GULDEN ENGEL

WAAR FRIEDRICH NIETZSCHE WANDELDE

[Röcken - Naumburg - Schulpforta - Weimar - Tautenburg - Leipzig]

30 mei t/m 5 juni 2023

€1390,- [reiscode 348]

- **Themareis met speciale aandacht voor persoon en gedachtegoed van Friedrich Nietzsche in zijn jonge en in zijn laatste levensjaren.**
- **Diverse inleidingen. Wandelen over paden waar Nietzsche ons voorging.**
- **Verblijf in prima hotels in Weimar en Leipzig.**
- **Thematische begeleiding: Paul van Tongeren**
[emeritus hoogleraar wijsgerige ethiek aan de universiteiten van Nijmegen en Leuven en Nietzsche-specialist].

dinsdag 30 mei [zie Opmerking 1 en 2]

08.30 uur: vertrek per luxe touringcar vanaf Nijmegen-CS.

Ca. 9.45 uur opstap nabij Venlo Station-NS.

Onderweg: informatie over thema en excursie-programma. Een globaal overzicht van Nietzsches leven maakt duidelijk welke betekenis de plaatsen hebben die we zullen bezoeken.

Aan het eind van de middag komen we aan in het dorpje **Röcken**. In het huis naast de kerk, waar zijn vader dominee was, werd Friedrich Nietzsche op 15 oktober 1844 geboren. Naast deze kerk is hij, na zijn overlijden in Weimar, ook weer begraven. In de tuin van de vroegere domineeswoning is een museumpje ingericht m.b.t. Nietzsche.

Ca. 18.30 uur: aankomst bij het hotel nabij **Weimar** (3 overnachtingen).

Aansluitend: diner in het restaurant van het hotel.

Avond: inleiding over leven en werk van Friedrich Nietzsche (1844-1900) door Paul van Tongeren.

woensdag 31 mei

Na het ontbijt vervolgt Paul van Tongeren met een tweede inleiding. Wij krijgen een beeld van Nietzsches jonge jaren. Hij componeerde ook, met name in zijn jeugd. In zijn muziek zijn elementen van zijn latere denken en schrijven al te horen.

Aansluitend brengen we een bezoek aan **Naumburg**, de stad van Nietzsches jeugd, na het overlijden van zijn vader. We bezoeken het **Nietzsche-Haus** en het **Nietzsche-Dokumentationszentrum**.

Zie ook www.nietzsche-dokumentationszentrum-naumburg.de.

(Onder voorbehoud:) ontmoeting met een Nederlandse kunstenares die zich in haar werk al decennia lang door Nietzsche laat inspireren.

We maken een korte stadswandeling met o.a. een bezoek aan de **Dom**, de kerk waar Nietzsche o.m. Händels Messiah hoorde. Hier is ook het bijzondere beeld van de heilige Uta te zien.

Na de lunch volgt een wandeling van Naumburg naar **Schulpforta**, zoals de jonge Nietzsche die regelmatig heeft gemaakt. We bezoeken het voormalige (deels 12de eeuwse) Cisterciënzer-klooster en internaat, waar Nietzsche tussen 1858 en 1864 verbleef. Het complex is nog steeds als school en internaat in gebruik. Tegen de avond zijn we terug in Weimar.

Avond: diner in het restaurant van het hotel.

donderdag 1 juni

Na het ontbijt richt Paul van Tongeren zich in zijn inleiding over Friedrich Nietzsche op zijn filosofisch oeuvre, en vooral op de vorm daarvan: fragmentarisch, aforistisch, veelzijdig, poëtisch, en op de eisen die het stelt aan de lezer.

De bus vervoert ons vervolgens naar het centrum van Weimar, waar we de villa bezoeken waar Friedrich Nietzsche op het eind van zijn leven verbleef, momenteel het **Nietzsche-Archiv** (in 1903 in Jugendstil heringericht door **Henry Van de Velde**).

Aansluitend volgt een wandeling door het centrum van de stad o.l.v. een plaatselijke gids. Aandacht voor:

- het culturele klimaat van Weimar in de afgelopen 150 jaar;
- **Stadtkirche St. Peter & Paul**, met o.a. altaar-drieluik van Lucas Cranach de Oudere en Lucas Cranach de Jongere;
- **Goethe en Schiller** en het standbeeld van de twee vóór het Nationaltheater;
- Bauhaus en de voormalige Hochschule (1919; Henry Van de Velde).

Rest van de middag: zie ook www.klassik-stiftung.de. Suggesties voor een bezoek aan:

- het **Liszt-Haus**, de woon- en werkplek van de componist in Weimar (open 10 – 18 uur);
- het **Goethe-Nationalmuseum** (open 9.30 – 18 uur);
- het nieuwe **Bauhaus-museum** (open 9.30 – 18 uur);
- de **Rococozaal van de hertogin Amalia-Bibliotheek** (open 9.30 – 18 uur).

Avond: mogelijkheid voor concert- of theaterbezoek en/of samen eten in een restaurant in het centrum van Weimar of in het restaurant van het hotel. Zie ook www.nationaltheater-weimar.de.

vrijdag 2 juni

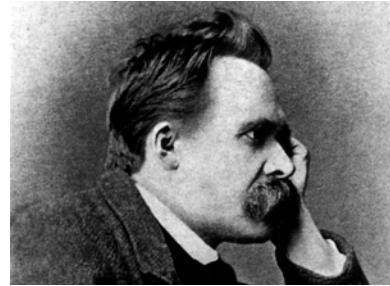
Na het ontbijt vertelt Paul van Tongeren over de relatie tussen Nietzsche en Lou von Salomé.

We verlaten Weimar en bezoeken plaatsen in de omgeving die met Nietzsche verbonden zijn. In en om **Tautenburg** maken we een wandeling welke Nietzsche in de zomer van 1882 ook maakte met zijn grote liefde Lou von Salomé. Zij verbleef hier in de pastorie.

In **Burg Schönburg** heeft de jonge Nietzsche, samen met zijn vrienden Wilhelm Pinder en Gustav Krug, het dispuut Germania opgericht als een vereniging voor kunst en literatuur.

Aan het eind van de middag komen we aan bij het hotel in **Leipzig** (3 overnachtingen).

Avond: mogelijkheid om samen te eten in een naburig restaurant in het centrum van Leipzig. Eventuele concertsuggesties volgen later.

zaterdag 3 juni

Nietzsche woonde vanaf 1865 enkele jaren in Leipzig. Hij volgde destijds één van zijn leermeesters vanuit Bonn, waar hij het eerste jaar na zijn Schulpforta-tijd studeerde. In Leipzig ontmoette hij voor het eerst Richard Wagner en Franz Liszt. In Leipzig vindt ook de definitieve breuk met Lou Salomé plaats. Samen met Paul van Tongeren bezoeken we enkele plekken die verbonden zijn met Nietzsches jaren in Leipzig.

Na de lunch volgt een stadswandeling door het centrum van Leipzig o.l.v. een plaatselijke gids. We zien o.a.

- het nieuwe **Paulinum (2012 Erick van Egeraat)**, het hoofdgebouw en de kerk/aula van de Universiteit van Leipzig gebouwd op de plek van de voormalige universiteit en de Pauliner Kirche (St. Paulus Kerk van de universiteit), die in de DDR-tijd werd opgeblazen;
- de **Nikolaikirche**;
- **Altes Rathaus**;
- prachtige passages en de **Auerbachs Keller** (Goethes Faust);
- voormalige handels- en koopmanshuizen.

15 uur: mogelijkheid om de wekelijkse Motetten- en Cantatedienst in de **Thomaskirche** bij te wonen. Informatie Bach-cantate volgt. Kostenbijdrage programmaboekje: 2 euro.

Avond: mogelijkheid om samen te eten in een restaurant in het centrum van Leipzig. Het is ook mogelijk om een concert of opera te bezoeken.

19 uur (Oper Leipzig): Opera 'Peter Grimes' van Benjamin Britten.
Zie ook www.oper-leipzig.de

zondag 4 juni

Na het ontbijt maken we een korte busrit naar het Völkerschlachtdenkmal, in 1913 opgericht ter herinnering aan de grote slag bij Leipzig in 1813, waar Napoleon een nederlaag leed tegen de legers van Rusland, Pruisen, Oostenrijk en Zweden (meer dan 100.000 doden). In zijn autobiografie verwijst Nietzsche naar dit inferno op zijn geboorteplek.

Rest van de dag: naar keuze. Suggestie: concert- of museumbezoek. Informatie volgt.

Avond: mogelijkheid om samen te eten in een restaurant in het centrum van Leipzig. Suggestie:

- 'Auerbachs Keller' (Goethes Faust).
 - Concertsuggestie: 18 uur (Gewandhaus; Mendelssohn Saal): Gewandhaus-Quartet met werken van Joseph Haydn,
 - Alban Berg en Ludwig van Beethoven.
- Zie ook www.gewandhausorchester.de.*

maandag 5 juni

Na het ontbijt vertrekken we uit Leipzig.

Bezoek aan en lunchpauze op de **Wartburg** bij **Eisenach**, één van de grote historische plaatsen in Duitsland (Sängerkrieg, Wagner-opera, Reformatie, Luther). Mogelijkheid van een begeleide rondleiding door een deel van de burcht. *Zie ook www.wartburg.de.*

Ca. 18 uur: aankomst in Venlo.

Ca. 19 uur arriveren we weer in Nijmegen.

OPMERKINGEN

I Opstapplaatsen en hotels in

Nijmegen en Venlo: de bus-opstapplaatsen zijn Nijmegen en Venlo. U kunt deze plaatsen makkelijk per trein bereiken. Wanneer u geen ochtendmens bent of wanneer u Nijmegen of Venlo niet tijdig kunt bereiken adviseren wij de nacht vóór vertrek een kamer te huren in hotel Mercure (tel. 024-3238888); naast het station en ca. 300 m. van de busopstap in Nijmegen,

Guesthouse Vertoeft (300 m. van opstapplaats), hotel Van der Valk in Nijmegen-Lent (vlakbij NS-station Nijmegen-Lent). In Venlo zijn de volgende hotels (vlakbij station-NS) te adviseren: Theaterhotel (077-2066666), hotel Wilhelmina (077-3516251) en hotel Americain (077-3515454). Vraag bij de hotels zoveel mogelijk om een rustige kamer aan de achterzijde.

2 Programma/wandelingen/goed ter been: bovenstaand programma is voorlopig. Wijzigingen en aanvullingen, ook tijdens de reis, zijn mogelijk. Het definitieve programma met hotelinformatie ontvangt u ca. 8 dagen vóór vertrek. Wij maken enkele wandelingen 'in de voetsporen van Nietzsche' (over licht geaccidenteerd terrein). In het algemeen geldt dat u voor wandelingen en excursies goed ter been moet zijn. U bent overigens niet verplicht aan deze activiteiten deel te nemen.

3 Inhoudelijke begeleiding: Paul van Tongeren is emeritus hoogleraar wijsgerige ethiek. Hij studeerde filosofie en theologie in Utrecht en Leuven, promoveerde in Leuven op een proefschrift over de moraal van Nietzsches moraalkritiek. Hij was t/m 2015 werkzaam als hoogleraar ethiek aan de faculteit der Wijsbegeerte van de Radbouduniversiteit te Nijmegen en buitengewoon hoogleraar ethiek aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte van de KU te Leuven. Hij is vooral werkzaam op het gebied van het Nietzsche-onderzoek en op het gebied van de fundamentele wijsgerige ethiek en haar geschiedenis. Paul van Tongeren is van april 2021 tot april 2023 'Denker des Vaderlands'. Zie ook www.paulvantongeren.nl. Paul van Tongeren begeleidde meerdere Nietzsche-reizen voor De Gouden Engel. **Gerard Kemna** heeft de algemene leiding. Hij onderhoudt de contacten met de hotels en reserveert eventuele plaatsen in restaurants. Hij zorgt tevens dat de reis logistiek naar wens verloopt.

4 Excursies/audiosysteem: wij zullen tijdens de excursies meestal gebruik maken van een audiosysteem van De Gouden Engel. Wij hebben goede ervaringen met de 'oortjes' en oortelefoons, ook bij mensen met een gehoorapparaat. U bent niet verplicht alle

excursies en inleidingen ter plaatse te volgen. Wanneer u uw eigen plan wilt trekken adviseren wij u graag.

5 Concerten/kaarten: zoals aangegeven in het voorlopige programma is het mogelijk een concert en/of opera te bezoeken in Leipzig, en misschien ook in Weimar. Zo gewent kunt u zelf kaarten bestellen of dit via De Gouden Engel laten reserveren. NB. Wanneer u zélf kaarten wenst te bestellen dient u eerst te informeren of de reis definitief doorgaat.

6 Minimum aantal deelnemers: 22. Indien dit aantal niet gehaald wordt kan de reissom met maximaal € 60,- p.p. verhoogd worden, opdat deze bijzondere reis tóch doorgang vindt.

7 Maaltijden: het dagelijkse ontbijt en 2 diners zijn in de reissom inbegrepen. Uit ervaring weten we dat veel mensen het op prijs stellen om 's avonds samen te eten. De reisleiding zal hier rekening mee houden en op de gewenste dagen plaatsen reserveren in restaurants.

8 Donateurs van Stichting De Gouden Engel (alook hun eventuele medereiziger) ontvangen korting op alle reizen van De Gouden Engel. U bent donateur wanneer u minimaal € 30,- als Donatie-2023 overmaakt op een banknummer van Stichting De Gouden Engel. De donateurskorting voor deze reis bedraagt € 20,- p.p.

9 Voorlopige opgave is mogelijk! Wanneer u nog niet kunt beslissen adviseren wij een voorlopige opgave. Wij houden dan - zonder kosten - plaats(en) voor u gereserveerd en u hoeft pas in een later stadium te beslissen of u wél of niet meereist.

REISINFORMATIE

Reiskosten € 1390,-

Inbegrepen

- vervoer Nijmegen - Weimar - Leipzig v.v. (zie ook Opmerking 1) zoals vermeld in het voorlopige programma
- 6 overnachtingen in prima hotels in Weimar en Leipzig; verblijf in een gedeelde 2-persoons-kamer met douche en toilet.
NB. Toeslag alleen-gebruik van een 1- of 2-persoonskamer: € 150,-
- maaltijden: 6x ontbijt, 2x diner
- entrees en bezoekkosten tot een bedrag van maximaal € 40,-
- thematische en algemene begeleiding gedurende de gehele reis.
- begeleide stadswandelingen in Weimar en Leipzig;
- het gebruik van audiosysteem van dge
- fooien voor chauffeur en personeel restaurants (bij de 2 inbegrepen diners)

Niet inbegrepen

- overige maaltijden
- eventuele overige toegangskosten

Thematische begeleiding

Paul van Tongeren

Algemene begeleiding

Gerard Kemna

